

Grund- og nærhedsnotat: Forslag til Europa-Parlamentets og rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU, Euratom) nr. 1141/2014 af 22. oktober 2014 om statut for finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde

KOM (2017) 0481

Revideret notat (notatet er revideret i forhold til det notat, der blev oversendt til Folketinget Europaudvalg den 16. oktober 2017). Ændringer er markeret med streg i marginen)

1. Resumé

Kommissionen har den 13. september 2017 stillet forslag til ændringer af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om statut for finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde. Dansk sprogversion er modtaget den 18. september 2017. Formålet med forslaget er at forbedre gennemsigtigheden, sikre behørig fordeling og anvendelse af de begrænsede ressourcer fra EU-budgettet og dermed styrke den reelle repræsentation af europæiske borgere gennem europæiske politiske partier.

Forslaget omhandler bl.a., hvem der kan stå bag registreringen af et europæisk politisk parti, en ændring i fordelingen af midler til europæiske partier og fonde, en ændring i medfinansieringskravet, en tilføjelse om krav af gennemsigtighed, en præcisering af myndighedens beføjelser ved håndhævelse af reglerne, samt en udskyldelse af evalueringsrapporten.

Kommissionen påpeger i forslaget, at det ikke vil have konsekvenser for den samlede støtte og forslaget vil således ikke have væsentlige økonomiske konsekvenser for medlemslandene.

Regeringen støtter generelt forslagets overordnede formål. Fra dansk side finder man dog, at medfinansiering er et godt instrument til at sikre kvaliteten af de forskellige udgifter. Samtidig bør forslaget indrettes således, at kontrolkrav ikke betyder, at ældre partier fremmes over nyetablerede partier.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2017) 481 final af 13. september 2017 fremsendt forslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 1141/2014 af 22. oktober 2014 om statut for finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde. Forslaget er oversendt til Rådet den 18. september 2017 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 224 og på artikel 106a i traktaten om oprettelse af det Europæiske Atomenergifællesskab og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

I sin rapport om valget til Europa-Parlamentet i 2014 (COM/2015/0206 final) konstaterede Kommissionen, at der stadig skal ydes en indsats for at øge borgernes deltagelse og valgets inklusivitet, styrke den europæiske dimension af den politiske debat, vende tendensen til lav valgdeltagelse, yderligere styrke den demokratiske legitimitet af EU's beslutningsprocedure, samt fremhæve tilknytningen mellem nationale og europæiske partier og forbedre den politiske ansvarlighed.

Efter debat på Europa-Parlamentets plenarmøde i marts 2017, vedtog Parlamentet en beslutning den 15. juni 2017, hvor det opfordrede Kommissionen til at foreslå en revision af den nuværende forordning med henblik på at afhjælpe dens svagheder, navnlig hvad angår medfinansieringsniveauet og muligheden for medlemskab i flere partier for medlemmer af Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Ændringsforslagene til forordningen har til formål at forbedre de nuværende regler, forbedre gennemsigtigheden, sikre behørig fordeling og anvendelse af EU-budgettet – og dermed styrke den reelle repræsentation af europæiske borgere gennem europæiske politiske partier.

Med henblik på at opnå dette foreslår Kommissionen bl.a. følgende ændringer af forordning (EU) nr. 1141/2014:

- at oprettelsen af et europæisk politisk parti kun kan foretages af nationale partier og ikke længere enkeltpersoner (ændring af artikel 3 stk. 1, litra b). Dette foreslås for at sikre bedre forankring i medlemsstaterne af de europæiske partier.
- at det nuværende medfinansieringskrav på 15 pct. nedsættes til 10 pct. for europæiske politiske partier og 5 pct. for europæiske politiske fonde (ændring af artikel 17, stk. 4). Dette sænkes, da de europæiske politiske partier og fonde har haft vanskeligt ved at opfylde det nuværende medfinansieringskrav.
- at der indføres krav om, at europæiske politiske partier på deres offentlige websteder skal offentliggøre dets politiske program, logo, samt oplysninger om kønsfordelingen mellem kandidaterne ved det seneste valg til Europa-Parlamentet og mellem dets medlemmer af Europa-Parlamentet, for at kunne modtage støtte (indsættelse af ny bestemmelse i form af artikel 18, stk. 3a). Dette foreslås for at sikre klarhed og gennemsigtighed for EU-borgere.
- at ændre fordelingsnøglen, så det faste støttebeløb, der fordeles i lige store dele mellem de tilskudsberettigede europæiske partier reduceres fra 15 pct. til at udgøre 5 pct. Ligeledes forhøjes det beløb, som fordeles blandt de tilskudsberettigede europæiske politiske partier i forhold til deres andel af valgte medlemmer til Europa-Parlamentet fra 85 pct. til 95 pct. (ændring af artikel 19, stk. 1). Dette foreslås for at forbedre proportionaliteten af EU-støtten ved at knytte den tættere sammen med repræsentationen i Europa-Parlamentet.
- at give tilsynsmyndigheden for europæiske politiske partier og fonde mulighed for at håndhæve reglerne mere effektivt ved at præcisere myndighedens beføjelser (ændringer af artikel 27). Dette gøres for at tydeliggøre EU-domstolens retspraksis om, at en begunstigende forvaltningsakt kan tilbagekaldes med tilbagevirkende gyldighed inden for en rimelig frist, uden at tilsidesætte den ved akten begunstiges forventning om, at retsakten var lovlig.
- at Europa-Parlamentets anvisningsberettigede skal kunne inddrive uberettiget udbetalte beløb fra enkeltpersoner (ændring af artikel 30). Dette foreslås for at sikre EU's finansielle interesser og omdømme.
- at den gældende forordnings revisionsklausul tilpasses, således at evalueringsrapporten først skal offentliggøres primo 2022, så eventuelle ændringer i nærværende forordning kan inkluderes.

Kommissionen forventer, at man efter behandlingen i Rådet og Europa-Parlamentet vil kunne implementere ændringerne inden næste planlagte valg til Europa-Parlamentet i 2019.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke fastlagt en formuleret holdning.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at de foreslåede ændringer er i fuld overensstemmelse med nærhedsprincippet, da man kun på EU-plan kan fastsætte regler vedrørende statut for finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde. Regeringen deler denne vurdering.

6. Gældende dansk ret

Der er ikke umiddelbart nationale regler i Danmark for finansiering af europæiske partier og europæiske politiske fonde.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser.

8. Høring

I forbindelse med udarbejdelse af regeringens holdning til det foreliggende forslag, har Udenrigsministeriet udsendt en høring til danske opstillingsberettigede partier til Folketinget og Europa-Parlamentet. Fristen var sat til den 1. november 2017. Der er modtaget ét svar på høringen fra partiet Venstre, Danmarks Liberale Parti.

Af svaret fremgår det, at partiet Venstre finder, at Kommissionens anbefaling om, at kun nationale partier og deres medlemmer af Europa-Parlamentet, kan drive et parti, er positivt, da det reducerer muligheden for at udnytte systemet og få flere EU-midler, end de ville være berettigede til at opnå på grundlag af deres parlamentariske repræsentation.

Desuden støtter partiet Venstre at sænke medfinansieringsgraden fra 15 pct. til 10 pct. ved tildeling af støttemidler til europæiske politiske partier.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den generelle forventning er, at en bred kreds af medlemslande og medlemmer af Europa-Parlamentet er positivt stemte over for forslagets formål.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt forslagets overordnede formål.

Fra dansk side finder man dog, at medfinansiering er et godt instrument til at sikre kvaliteten af de forskellige udgifter. Regeringen er derfor i udgangspunktet skeptisk overfor at sænke medfinansieringsgraden.

For så vidt angår de foreslåede ændringer i fordelingsystemet, mener regeringen, at forslaget bør indrettes således, at kontrolkrav ikke betyder, at ældre partier fremmes over nyetablerede partier.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.